

Universell utforming av IKT

Lovkrav i et læringsmiljøperspektiv

universell*

LMU

15.2.2021

Kjetil Knarlag

Universell utforming

”Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og spesiell utforming.”

Det digitale læringsmiljø

«Det digitale læringsmiljø handler om faktorer som berører bruk og utvikling av IKT i læring, og hvordan IKT brukes, integreres og utnyttes som en del av den pedagogiske virksomheten»

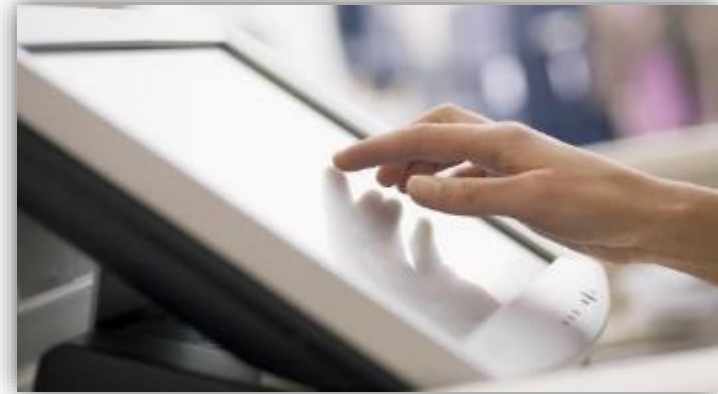
1.1.2021

Det digitale læringsmiljø skal være universelt utformet

Lovhjemmel: LDL § 18 med forskrift
Ny UHL (Kap 7?)
WAD

Innhold: Automater
Nettløsninger

Teknisk krav: WCAG 2.1

Dagsaktuelt

- Norsk lovgivning tilpasses nytt regelverk i EU
- WAD er nå formelt godkjent av EFTA, det betyr innføring i Norge i løpet av året.
- Nye krav utover gjeldende krav
 - Tilgjengelighetserklæring
 - Tilbakemeldingsfunksjon
 - Intra- og ekstranett

Spesifikt for UH-sektor

Hovedområder

- Nettsider
- E-læringsystemer
- Digitale læremidler
- Digital eksamen
- Systemer for digital undervisning

Hva er digitale læremidler

Digitale læremidler

Nettbaserte redskaper som kan brukes i det pedagogiske arbeidet, og som er utviklet med hensikt å støtte læringsaktiviteter

Video/ podcast

Det skal være tekstlig alternativ til lydinnholdet i alle videoer og podcast

Studielitteratur

Litteratur som kan leses eller lastes ned på nettsidene må være uu. Krav til e-bøker kommer 2023.

Undervisning

Synkron og asynkron undervisning krever kunnskap om målgrupper og verktøy

Dokumenter

Det som kan lastes ned via nettløsninger må være uu.

Apper

Pedagogiske apper som studentene skal bruke i undervisningen.

Eksempel: Video/ Podcast

Lovkrav:

Det må være et tekstalternativ til lydinnholdet i medieinnhold som legges ut på institusjonens nettløsninger.

God praksis: Tekst tilgjengelig på selve video

- Tekst må kunne slås av eller på
- Tilby nedlastning eller utskrift av tekst.
- Tekst må ikke komme over innhold

Alternativ: Gjengi lydinnholdet i videoen ved hjelp av separat tekst

- Tekstalternativ kan være et manus, transkripsjon eller gode notater i en Powerpoint

Unntak: Ikke (ennå) et krav til tekst av synkron undervisning/ strømming

Verktøy:

- Multimediesenteret jobber med saken – vi går for Panopto ved NTNU, men mange andre programmer er tilgjengelige for bruk.
- Mange vitenskapelig ansatte lærer av hverandre, blant annet via sosiale media og andre nettverk

Men hva så...?

Hva bør NTNU og LMU gjøre?

CHALLENGING WAY

RIGHT WAY

HARD WAY

FAST WAY

CRITICIOUS

DIFFICULT WAY

CONVENTIONAL WAY

WRONG WAY

EASY WAY

ALTERNATIVE WAY

Tilsyn og veiledning – uu av IKT

- NOKUT etterspør hva som gjøres med digitalt læringsmiljø og universell utforming
- Digitaliseringsdirektoratet har tilsynsansvar for IKT-forskriften
 - Risikobasert tilsyn
 - Med fare for svikt/feil - lav etterleving av regelverket
 - Som berører store brukergrupper
 - Som er vesentlig for lik deltakelse i samfunnet

Nettsider

Plattform

Digitale
læremiddel

Digitale
ressurser

Oppfølging av avvik

Plan for retting

Pålegg om retting

Dagbøter

Dispensasjon eller unntak ?

Dispensasjon fra **tidspunkt** for å oppfylle forskrift

Unntak ved **uforholdsmessig byrde**

Verktøy

Blackboard

Våre råd

- Lag en plan for arbeidet på kort og lang sikt
 - Kvalitet
 - Tilsyn (NOKUT/ Digdir)
 - Lokale planer og ambisjoner
- Sørg for hensiktsmessig arbeidsdeling mellom nivå
- Ha en plan for kunnskap og opplæring i organisasjonen
- Sørg for synliggjøring/ bevisstgjøring
- Tilpass ressursbruk
- Ha oversikt over utvikling eksternt internt

Finn din plass

Rolleforståelse for helhetlig tilnærming og kunnskap. Hva er LMU sitt oppdrag?

Makronivå	Rektorat, faglige ledere fakultet/ institutt/ avdeling <ul style="list-style-type: none">• Eierskap, satsninger og prioriteringer• Konkretisering av mål• Anerkjennelse og bevisstgjøring
Mellomnivå	Enhetsledere, systemeiere, læringsstøtte <ul style="list-style-type: none">• Rutiner og retningslinjer for forvaltning og implementering• Opplæring og støttetjenester for ansatte• Innkjøp og utvikling av systemer• Ekspertkompetanse og bestillerkompetanse
Mikronivå	Faglærere, innholdsprodusenter <ul style="list-style-type: none">• Produksjon av nettsider, dokumenter, video, læringsmateriell, bøker...

Om Universell

Kjetil Knarlag

Leder

Tel: 7355080/97710021

kjetil.knarlag@ntnu.no

Lars Jørgensen

Seniorrådgiver

Tel: 73597648

lars.jorgensen@ntnu.no

Bjørnar Kvernevik

Førstekonsulent

Tel: 73598385/454 65 682

bjornar.kvernevik@ntnu.no

Elinor J. Olaussen

Seniorrådgiver

Tel: 73597443/91897695

elinor.j.olaussen@ntnu.no

www.universell.no